

W. Heesters, Een mesolithische nederzetting te Sint-Oedenrode, in Br. Heem, jrg. XXIII (1971) p. 94-115.

G.J. Verwers, Das Kamps veld in Haps in Neolithikum, Bronzezeit und Eisenzeit, in *Analecta praehistorica Leidensia* V, 1972.

De afbeeldingen zijn vervaardigd naar veldtekeningen van G. Beex en W. Heesters. De behandelde opgravingen werden uitgevoerd dóór, of stonden onder supervisie van de R.O.B.

MINDER STRIJD OM DE KEMPEN

Omdat ik me al jaren bezig houd met oorkonden van graaf Willem III van Holland, trof me bijzonder het stukje van T. Klaversma over „Strijd om de Kempen”, waarin ook een oorkonde van deze graaf ten tonele werd gebracht.¹⁾ Dat hij in dit stuk van 1322 graaf van Kempenland zou heten, was een extra aanleiding voor opmerkzaamheid. Normaal is immers dat als zijn eerste titel graaf van Henegouwen genoemd wordt. In dat gebied is „onze” Willem III overigens pas de eerste graaf met deze naam.

Frans van Mieris heeft deze tolvrijstelling voor de Bossche uthof van Postel afgedrukt volgens de tekst die de Hollandse kanselarij in een register noteerde.²⁾ Daar vormt de titulatuur geen probleem: „Willem, grave van Henegouwen, van Holland etc.” schreef de klerk, en Van Mieris volgde hem na.

Zou dan de tekst van de oorkonde zelf werkelijk aanleiding geven tot het vermoeden dat er Kempen(land) zou staan? Voor alle zekerheid vroeg ik de abdijsarchivaris van Postel om een foto van het origineel.³⁾ Eén blik op de welwillend toegezonden copie liet me zien dat in de aanhef „Wi Willaem, grave van Heynaut/egouwen, van Holland, van Zeeland ende here van Vriezeland” stond, d.w.z. dat bij de eerste titel de vaak gebruikte schrijfwijze was toegepast die samenhangt met de Franse naam van dit Waalse graafschap, waarom ik voor de oplossing van de afkorting dan ook maar twee mogelijkheden heb aangegeven. Daar de h van Heynn. echter wat afwijkt van die van Holland en here kan ik me indenken dat preoccupatie met de Kempen een verklaring vormt voor de verlezing in Kempenland. Maar dat deze Henegouws-Hollandse graaf een kaper op de Kempische kusten geweest zou zijn, kan op grond van deze oorkonde onmogelijk aangenomen worden.

Voor de werkwijze van de Hollandse kanselarij zou het overigens interessant kunnen zijn (mits er niet een doodgewone vergissing heeft plaatsgevonden), dat de tekst van de oorkonde niet volledig in het register is overgenomen.⁴⁾

LOUISE VAN TONGERLOO

1) Brabants Heem, 25 (1973) 57-58.

2) F. van Mieris, Groot charterboek der graaven van Holland en Zeeland, II (Leyden, 1754) 277; Alg. Rijksarchief, Leenkamer Holland, inv. nr. 22, fol. 20 vo., nr. 108.

3) Abdijsarchief Postel, oorkondenverzameling, nr. 2.

4) Dit register is enkele jaren later naar het gelijktijdige copieboek vervaardigd (J.G. Kruisheer. De registers van Pieter van Leiden, in: Ned. Archievenblad, 72 (1968) 90): het feit dat de zin op een gegeven moment niet goed loopt, doet te meer denken aan het simpele overslaan van een regel bij dit overschrijfwerk.